(*The Economist online*, 21.3.2010)

Замак Брдо усред Словеније био је домаћин бројним догађајима у недавној историји Балкана. Југословенски вођа, маршал Тито ту је доживео мождани удар, након чега је умро. У априлу 1991. вође шест југословенских република су се у том замку сусреле у узалудном покушају да избегну суноврат своје уклете државе. Током овог викенда ту су се сусрели њихови наследници, уз премијере Косова и Албаније, како би показали свету, боље речено Европској унији, колико су посвећени добросуседским односима.

Тај радосни догађај требало је да присуством благослове Херман ван Ромпеј, нови председник Европског савета, и Мигел Ангел Моратинос, министар спољних послова Шпаније, која је сада председавајућа ЕУ. Али састанак је „торпедовала“ одлука председника Србије Бориса Тадића да га бојкотује због учешћа Косова. На лицима учесника овог скупа није се могао прикрити неуспех.

Тадић остаје код куће.

Самит је био резултат отопљавања односа Словеније и Хрватске. Пошто су највећи део прошле године провеле „ђапајући“ се око поморске границе, оне су се у новембру сагласиле да то питање повере арбитражи. Како данас каже Данило Турк, председник Словеније, „дошло је скоро до ерупције среће између Хрватске и Словеније“. А има ли бољег начина да се прослави та љубав него да две земље позову лидере свих осталих југословенских држава и Албаније да се јавно зарекну да ће радити у правцу своје будућности у ЕУ?

Косово је, као што је то често случај, било незгодна тачка. Још од фебруара 2008. године, када је та покрајина, коју Србија сматра за своје историјско срце, прогласила независност, Србија се бори да та независност не постане и дипломатска чињеница. Уз помоћ моћних земаља као што су Русија, Кина, а унутар ЕУ Шпанија, Србија држи Косово изван УН и многих других међународних организација. Она је, такође, случај проглашења косовске независности изнела пред Међународни суд правде у Хагу; одлука се очекује током ове године.

Србија и Косово су ипак, ако занемаримо понеки излив беса, заузеле релативно зрело држање у односу на узајамна састајања. Једна од успешних формула је да делегати не користе националне ознаке, што им омогућава да заједно седе у просторији. Проматрачи Балкана су се надали да ће сличан прагматизам превладати и на Брду.

Али, проблем је био висок профил самита. Брдо је Бориса Тадића ставило пред непријатан и суморан избор. Да је учествовао, у Србији би га видели како за малим столом седи заједно са Хашимом Тачијем, премијером Косова, уз импликацију да њих двојица разговарају на равној нози. С друге стране, неучествовање би само појачало међународно гледање на Србију као на тврдоглавог регионалног силеџију који одбија да прихвати реалност независности Косова. На крају, Тадић је одлучио да потребе домаће политике стоје изнад државништва, па је остао код куће. На то су се и Ван Ромпеј и Моратинос повукли, чиме је самит поткопан.

Разарајући самит на Брду, Тадић је добио битку, али он не може победити у том рату. Патећи због понижења, Влада Словеније би могла да се освети успоравањем процеса европских интеграција Србије. Касније ове године, планира се велики самит ЕУ–Балкан у Сарајеву, па ЕУ повећава притиске на државе тог региона да побољшају узајамне односе. Ако Србија опет изостане, последице могу бити несагледиве. Многи утицајни ЕУ гласови, укључујући и немачке владајуће хришћанске демократе, ионако желе дугу паузу после пријема Исланда и Хрватске у ЕУ. Неће им бити нимало криво ако Тадић буде давао предност Косову над Европом. Ако до тога дође, Србија – која је Косово давно изгубила – може изгубити и ЕУ.

(Превод са енглеског **Василије Клефтакис)**